

Kristus červený jako ferrari

Dílo bývalého street artisty **Pasty Onera** může vzbuzovat prudké diskuse, obdiv i negativní emoce. Téměř jistě ho však málokdo přejde bez povšimnutí. Tak jako v případě jeho nové výstavy v DSC Gallery.

BLANKA FRAJEROVÁ

Právě probíhající výstavou *Art Is Truth* v pražské DSC Gallery v Dlouhé ulici Pasta Oner (vlastním jménem Zdeněk Řanda) opětovně dokazuje osobitý přístup ke zpracování různorodých námětů. Umělec zde v návaznosti na svou ranou zkušenost s graffiti a později se street artem představuje své nejnovější invence: díla z leptaného polystyrenu, kovové objekty, svítící a pohyblivé artefakty i rozměrné obrazy. Kombinuje témata, spojuje historii se současností, propojuje myšlenkové pochody s prožitky, to vše umocňuje prolínáním technik.

Výjimečné hloubky, v níž akrylové plochy vyjadřující hlavní ideu opticky vystupují nad povrch zahalený v teplé atmosféře olejového pole, docílil nápadem namalovat jeden obraz částečně akrylem i olejem. Zajímavým faktorem jsou barvy, u Pasty Onera často v odkazu na slavných autorů. Vangoghovské tóny žluté, zelené a modré sice navozují jisté asociace, avšak jde o náhodnou souhru.

Život jako téma

Pasta Oner nemá vyhraněné vzory, je jen vnímavým pozorovatelem světa stejně jako řada umělců před ním. Nelze se proto vyhnout určitým momentům stejného vidění převtěleného do některého elementu nebo barevného odstínu. Jindy malíř použije provokativní rudou a dosáhne tak až iritujícího efektu (zejména v případě trojice tváří Krista).

Témata si nevybírá podle určitých hledisek, jediným podnětem je pro něho život se všemi atributy. Jeho první inspirace pocházejí z doby, kdy obal od žvýkačky nebo jiného zboží z Tuzexu byl poklad. Prvky konzumního života, objevující se u Pasty Onera dosud, nyní už jen dokreslují umělcovy názory na svět. I proto některá z jeho děl působí reklamně, avšak v konfrontaci s často přítomnými biblickými motivy se posouvají k dalším

Výtvarník a jeho svět. Pasta Oner před svým dílem v pražské DSC Gallery.

FOTO MAFRA - FRANTIŠEK VLČEK

významům. „Baví mě sledovat tenkou hranici mezi náboženským a světským. Pojem světský, sekulární v užším slova smyslu označuje někoho, kdo takzvaně zůstává před chrámem, aniž by do něho vstoupil, což ovšem nepopírá jeho víru,“ tlumočil Pasta Oner svůj výklad k výše zmíněné expozici kurátorovi Karlu Srpovi.

Pro diváky mnohdy složitá témata v symbióze s originálním ztvárněním nutí k zamýšlení jak obsahem, tak formou. Mohou být podnětem k pobavení, ale i rozladění. Výtvarníkův myšlenkový

svět je fantaskní jen zdánlivě. Zejména v obrazech založených na kontrastech, jaké ho fascinují od útlého mládí, se svérázným způsobem vyjadřuje k společenským jevům.

Pozemské a nebeské

Na jednom z pláten předává muž neurčitého věku uměle krásce luxusní kabelku. Do rohu přimaloval Pasta Oner nohy odletajícího anděla a zvednutou ruku Ježíše. Oba svatí zde znamenají mnohé. Anděl se otáčí zády k naznačené formě lásky, zvednutý prst je varováním.

Pasta Oner staví vedle sebe nebeské a pozemské, jedinečné i běžné, momenty opakovatelné i ojedinělé. Střetávají se tu nesmiřitelné hodnoty, přesto nevyslovují konečný soud. Jakéhosi „zbožštění“ se odváží v sérii čtyř pláten znázorňujících několik nechalých známých hrdinů typu Al Capona nebo Pabla Escobara. Strhujícímu kvartetu „přidal“ duševní rozpoložení citacemi z jiných obrazů nebo filmů s podobou zamyšleného Marlona Branda nebo Al Pacina, přes jehož sedící postavu „přechází“ spodní část těla rozkročená jako svatý Michael na obraze Luky Gior-

dana. Podobné dramatické efekty se objevují i jinde a vždy s velkou působivostí. U velké kinetické hračky – koně s rozměry poníka zabaleného jako vánoční dárek – záleží na empatii diváka, zda najde skrytou a zároveň do očí bijící pointu tohoto výstředního artefaktu.

Výstava *Art Is Truth* v DSC Gallery není pro každého, nabízí však pohled na jednu ze zajímavých, ale i kontroverzních podob současného umění.

Pasta Oner: Art Is Truth, DSC Gallery, Praha, do 9. listopadu

Portico s novým albem

Časopis Mojo charakterizoval britský Portico Quartet jako „magickou kombinaci Stevea Reicha, Radiohead a melanholie vydavatelství ECM“. Kapela oslovuje fanoušky různých žánrů, svůj styl ostatně vystavěla z inspirací, mezi nimiž byl vedle moderního jazzu také ambient či klasický minimalismus. K originalitě pomáhá kvartetu také neotřelá kombinace nástrojů. Vedle saxofonu, basy a bicí soupravy v ní totiž slyšíme melodický ocelový buben hang z dílny inovativních nástrojářů ze Švýcarska. Kvarteto tvoří sice mladí, ale zkušení hudebníci, kteří mají za sebou kromě jazzových škol také například studium hry na africké nástroje a indonéský gamelan. Portico Quartet není součástí úzce vymezené jazzové scény, hrál například i na festivalu v Glastonbury a byl nominován na velmi prestižní britskou hudební cenu Mercury Prize. Nedávno vydal nové album *Art In The Age Of Automation* a v rámci turné, na němž nové skladby představuje názivo svým evropským fanouškům, se zastaví v úterý v pražském Paláci Akropolis a o den později v olomouckém Jazz Tibet Clubu. **Ondřej Bezr**

Portico Quartet, 10. 10. Palác Akropolis Praha, 11. 10. Jazz Tibet Club Olomouc

Nová Praha v kostce

Říká se jim Pragerovy kostky a působí trochu nepřístupně. Dnes v těchto brutalistních budovách u Emauzského kláštera sídlí architekti Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy, ale také CAMP neboli Centrum architektury a městského plánování. Jde o nový meeting point pro všechny, kteří se zajímají o městskou architekturu, rozvoj metropole a urbanismus obecně. Do CAMP vedou dvě cesty – buď z Vyšehradské ulice 51, nebo kovovou brankou od Palackého náměstí skrz Pragerův areál. Místo funguje jako moderní galerie se vším všudy – jakmile člověk vstoupí skrz prosklené dveře do jedné z „kostek“, lapí ho informační panely a odvedou do útrobu stavby, kde na něj čeká černý, minimalisticky zařízený sál s velkoplošnými projekcemi, architektonickými návrhy, přednáškovým sálem, kavárnou, pobočkou letenského knihkupectví PageFive a dvorkem, kde lze všechny vjemy vstřebat. Momentálně se CAMP věnuje 63 pražským brownfieldům a územím nikoho s návrhy, co by na nich mohlo vyrůst. Od návštěvníků se čeká, že se s nimi nejen seznámí, ale také zanechají pro architektu vzkaz. **Pavel Vokatý**

CAMP, Vyšehradská 51, Praha, denně 9–21 h.

Za ďáblem do Mostu

Ďáblova bible je fenomén posledních let (inspirovala i mysteriózní TV cyklus). I když vznikla před 800 lety v klášteře v Podlažicích, originál je už 370 let ve Švédsku. Codex gigas, jak zní oficiální název, je největší rukopisná kniha světa (90x50 cm, 75 kg). Když byla před lety přivezena na výstavu do Prahy, konaly se téměř policejní manévry, zájemci museli vystát frontu a originál pak stejně spatřili jen na chvíli pod sklem. Střízlivější, ale dost možná i zajímavější akce teď probíhá v muzeu v Mostě. To vystavuje maketu knihy, kterou na zakázku olomouckého Nadačního ústavu regionální spolupráce zhotovil knihařský mistr Jiří Fogl. Jeho maketa Ďáblových bible není první, ale jako jediná umožňuje knihou neomezeně listovat. Kdo si chce Codex gigas skutečně užít, má dvě možnosti. Buď se podívat na web Švédské královské knihovny (www.kb.se/codex-gigas/cze/), kde je svazek stránku po stránce naskenován, nebo si do konce října zajet do Mostu. A když už tam bude, muzeum mu nabídne i dvě další makety – antifonář Elišky Rejčky (14. století) a Boskovskou bibli (15. století). I do nich lze nahlížet za účasti průvodce. **Zbyněk Petráček**

Codex gigas. Oblastní muzeum v Mostě, ulice Čsl. armády. Úterý až neděle, do 31. října

Koho nezapomenout

Výtvarník, sochař, básník, chartista Milan Beránek se samostatně vystavuje dožívá až v jedenaosmdesáti letech. Na poslední chvíli před stěhováním zachráněné dílo pozoruhodného umělce, který po celý život neuhnul od svého nesmiřitelného postoje ke komunistickému režimu, spatří širší veřejnost díky sběrateli a galeristovi Tomáši Hejtmánkovi. Beránkovu retrospektivu zahrnující výtvarné objekty, básně, fotografie i filmový dokument instaloval v ateliéru a v příměstí své galerie a aukčního domu Arthouse Hejtmánek. Výstava připomíná i část umělcova bytu: zařízena je podobně jako pokoj v paneláku, kde žil a pracoval. Výtvarník v minulosti volil biblické náměty, mnohdy zpracovával pocíty nejistoty či strachu, obavy o osud lidí; s nahlédem a sarkasmem rovněž komentoval politickou situaci. Například názvy objektů, jež sestávalo z náhodně nalezených předmětů, často odsouzených už k zániku. Nová dílka, jimž dopřál nový život, koloroval černě, postupně uplatňoval i další barvy, především červenou a žlutou. **Marta Švagrová**

Milan Beránek, Arthouse Hejtmánek, Praha, do 5. 11.

Rukopis na místě činu

Padělané výrobky známých firem se policejní ničí. Ale s literárními padělkami či mystifikacemi to bývá jinak. Takové se i po odhalení chlubi vlastní historií, jsou cenné a vystavují se vzácně. To je i osud známých Rukopisů k 200. výročí jejich „objevu“. Originály Rukopisů královédvorského a zelenohorského byly v září krátce vystaveny v Praze (Fenomén Masaryk v Národním muzeu) a teď je RK k vidění v „rodném“ městě, leč jen přes víkend. Zato tamní muzeum na sobotu i neděli prodloužilo otvírací dobu. Vždyť naposledy mohlo vystavit Rukopis královédvorský v roce 1967, ještě před kriminologickou expertizou, která definitivně prokázala, že jde o padělek. I tak působí RK atraktivně a inspirativně. Před 122 lety inspiroval Klub českých turistů k zakázce pro Mikoláše Alše, aby zhotovil diorama Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou. To je stále vystaveno v Muzeu Českého ráje v Turnově. Ale kdo by chtěl o víkendu vyrazit přes Dvůr Králové i Turnov, aby viděl Rukopis i Alšovo diorama, má smůlu. Pobití Sasíků je teď dva roky nepřístupné kvůli rekonstrukčním pracím. **Zbyněk Petráček**

Originál Rukopisu královédvorského. Městské muzeum, Dvůr Králové nad Labem. Sobota 7. října a neděle 8. října od 8 do 20 hodin